

Dosarul nr. 2ra-449/20

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana) jud: M. Gandrabur

Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud: L. Bulgac, A. Panov, G. Dașchevici

ÎNCHEIERE

18 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Rodica Cliciuc,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Cliciuc împotriva lui Roman Cernega, Alexei Sîrghi, Angela Chiprian și notarului public Eugenia Lupașcu cu privire la declararea nulității parțiale a contractului, constatarea faptului acceptării succesiunii, recunoașterea dreptului la moștenire și a dreptului de proprietate și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 21 iulie 2017 Rodica Cliciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Roman Cernega, Alexei Sîrghi, Angela Chiprian și notarului public Eugenia Lupașcu, solicitând declararea nulității parțiale a contractului de vânzare-cumpărare a loturilor agricole din 15 decembrie 2010 încheiat între Roman Cernega, reprezentant prin procură, și Alexei Sîrghi, autentificat de notarul public Eugenia Lupașcu sub nr. 15151, în partea înstrăinării loturilor de pământ ce aparțineau mamei reclamantei Maria Fodorcea; constatarea faptului acceptării succesiunii de către reclamantă după decesul mamei sale Maria Fodorcea asupra loturilor agricole cu suprafețele de 0,6335 ha, 0,3779 ha, 0,2002 ha, situate în mun. Chișinău, com. Budești (extravilan); recunoașterea dreptului la moștenire și a dreptului de proprietate asupra loturilor agricole enunțate, recunoașterea dreptului la moștenire și de proprietate în mod succesoral asupra ½ cotă-parte din terenul agricol cu suprafața de 0,31 ha, amplasat în mun. Chișinău, com. Budești, cu destinația livadă și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 29 iulie 2010 a survenit decesul mamei sale Maria Fodorcea, fiind deschisă moștenirea în privința loturilor agricole cu suprafețele de 0,6335 ha, 0,3779 ha, 0,2002 ha, evaluate la prețul de 10 200 lei, situate în mun. Chișinău, com. Budești, extravilan.

Rodica Cliciuc a menționat că după decesul mamei sale moștenitor legal este ea, deoarece tatăl, surorile și fratele ei Valerii Fedorcea, sunt decedați.

A relatat că la 15 decembrie 2010, de către Cernega Roman, în baza procurilor nr. 11162 și nr. 11164 din 21 iulie 2010 și respectiv 22 iulie 2010, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a loturilor agricole ce aparțineau mamei ei. Contractul a fost autentificat de notarul public Eugenia Lupașcu.

A atras atenția că procurile menționate trezesc mari dubii, având în vedere starea de sănătate a mamei sale, care era imobilizată și nu putea să se deplaseze la sediul notarului.

A indicat că Roman Cernega, fiind consătean cu ea, cunoștea că la 29 iulie 2010 a survenit decesul mamei ei și la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare a ascuns intenționat acest fapt în fața notarului public Eugenia Lupașcu.

Reclamanta a susținut că notarul Eugenia Lupașcu trebuia să verifice dacă vânzătorul loturilor agricole se afla în viață la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare și consideră că pârâtul a indus în eroare notarul, încheind din numele unei persoane decedate un contract de vânzare-cumpărare, astfel că contractul încheiat la 15 decembrie 2010 este lovit de nulitate absolută și trebuie declarat parțial nul în temeiul art. 220 din Codul civil.

A menționat că după decesul mamei sale, a intrat în posesia averii succesoriale în privința loturilor agricole menționate, având viza de reședință permanentă în casa părinților din anul 1990. A locuit împreună cu mama sa până la survenirea decesului ultimei în mun. Chișinău, com. Budești, administrând averea succesorală și îngrijind de mama sa bolnavă. După decesul mamei ei a suportat toate cheltuielile legate de înmormântare.

Totodată, a indicat că după decesul fratelui ei Valerii Fedorcea la 14 octombrie 2014, ea a rămas în calitate de moștenitor legal împreună cu sora Angela Chiprian.

La 27 noiembrie 2014 a semnat o declarație privind acceptarea succesiunii la notarul public Tamara Chigaian, iar la moment deține calitatea de moștenitor legal asupra ½ cotă-parte din lotul agricol (grădină) cu suprafața de 0,31 ha, însă consideră că are dreptul la moștenirea celeilalte cote-părți de ½, deoarece Angela Chiprian nu a demonstrat nici o dorință de a intra în posesia moștenirii în decurs de 6 luni după decesul lui Valerii Fedorcea și respectiv a pierdut orice drept asupra părții sale din moștenire.

În drept, acțiunea a fost întemeiată în baza prevederilor art. art. 219, 220, 242, 255, 256, 257, 1433, 1472, 1473, 1474, 1500, 1501, 1516, 1526 din Codul civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 6 iunie 2002).

Prin hotărârea din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Cliciuc împotriva lui Roman Cernega, Alexei Sîrghi, Angela Chiprian și notarului public Eugenia Lupașcu cu privire declararea la nulității parțiale a contractului, constatarea faptului acceptării succesiunii, recunoașterea dreptului la moștenire și a dreptului de proprietate și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 6 decembrie 2018 Rodica Cliciuc a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea ei, cu emiterea unei decizii noi.

Prin decizia din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Rodica Cliciuc și s-a menținut hotărârea din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a conchis că soluția primei instanțe privind respingerea acțiunii este justă și legală, aceasta având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 din Codul de procedură civilă.

Cu referire la pretenția reclamantei Cliciuc Rodica privind declararea nulității parțiale a contractului de vânzare-cumpărare a terenurilor agricole cu suprafețele de 0,6335 ha, 0,3779 ha, 0,2002 ha, situate în mun. Chișinău, com. Budești (extravilan), încheiat între Valerii Fedorcea și Maria Fodorcea în calitate de vânzători, reprezentați în baza procurii de Roman Cernega, și Alexei Sîrghi în calitate de cumpărător, autentificat de notarul Eugenia Lupașcu la 15 decembrie 2010 și înregistrat cu nr. 15151, în partea înstrăinării terenurilor ce au aparținut decedatei Maria Fodorcea, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a stabilit că la încheierea acestuia au fost respectate exigențele de formă și de fond prevăzute în acest sens de Codul civil, contractul fiind încheiat în formă scrisă, a fost autentificat notarial, a fost înregistrat în modul stabilit de Lege, iar vicii de natură juridică sau semne ale nulității actului juridic disputat, nu există.

Colegiul instanței de apel a apreciat ca fiind nefondate argumentele apelantei Rodica Cliciuc precum că Roman Cernega cunoștea despre survenirea la 29 iulie 2010 a decesului Mariei Fodorcea, la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare, pe motiv că aceștia locuiesc în același sat și precum că Valerii Fedorcea și alți consăteni l-au anunțat în privința evenimentului survenit, deoarece aceste afirmații poartă un caracter declarativ și nu au fundament probant consistent.

Instanța a menționat că Rodica Cliciuc urma să demonstreze conform art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, că pârâtul Alexei Sîrghi, care avea calitate de cumpărător, a cunoscut sau trebuia să cunoască că procurile nr. 11162 din 21 iulie 2010 și nr. 11164 din 22 iulie 2010 au încetat, circumstanțe ce nu au fost probate și argumentate în mod admisibil și plauzibil.

Referitor la pretenția apelantei Rodica Cliciuc privind constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul mamei ei Maria Fodorcea, instanța de apel a reținut că în circumstanțele în care s-a stabilit netemeinicia pretenției privind declararea nulității parțiale a contractului de vânzare-cumpărare din 15 decembrie 2010, pe cale de consecință, urmează a fi respinse și pretențiile subsecvente cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, deoarece nu poate fi constatat faptul acceptării succesiunii și recunoscut dreptul de proprietate în privința unor bunuri imobiliare deținute cu acest titlu de un proprietar de bună-credință în baza unui act juridic valabil, care în acest mod, nu fac parte din patrimoniul succesoral.

La 22 ianuarie 2020, Rodica Cliciuc a declarat recurs împotriva deciziei din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi.

În motivarea recursului, recurenta Rodica Cliciuc a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, invocând că sunt ilegale.

Consideră că instanțele de judecată au aplicat eronat normele de drept material și procesual, neaplicând legea care trebuia să fie aplicată și a dat apreciere greșită și subiectivă probelor și argumentelor prezentate de ea, ignorându-le fără nici un motiv legal.

A menționat că nu este de acord cu partea motivată a hotărârilor în ce privește argumentul că pârâtul Roman Cernega nu cunoștea despre faptul decesului Mariei Fodorcea la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare din 15 decembrie 2010.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Colegiul reține că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 26 noiembrie 2019 (f.d. 212), însă dovada legală de recepționare a acesteia de către recurentă lipsește. Din acest considerent, Colegiul consideră că recursul din 22 ianuarie 2020 este declarat în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 10 februarie 2020 în adresa intimaților a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Rodica Cliciuc cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs. Însă, până la data examinării admisibilității recursului, intimații nu au depus referință, prin care să-și exprime poziția cu privire la recursul declarat.

La 20 februarie 2020 notarul Eugenia Lupașcu a depus referință la care a anexat actele ce au stat la baza autentificării contractului vânzare-cumpărare nr. 15151 din 15 decembrie 2010.

Prin referința din 9 martie 2020, avocatul Dumitru Cucu în interesele intimatului Alexei Sîrghi, a solicitat declararea recursului Rodicăi Cliciuc drept inadmisibil.

Tot la 9 martie 2020, Roman Cernega a depus referință la recursul declarat de Rodica Cliciuc, solicitând să fie considerat inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de Rodica Cliciuc nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Rodica Cliciuc.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru